

КНИГА НА ЕНОХ

ЕТИОПСКА И СЛАВЯНСКА ВЕРСИЯ

Книгата на Енох

Едва ли има друга творба в цялата духовна история на човечеството, която да е обвита с толкова тайнственост, сакралност и която да е същевременно толкова привлекателна, та да е дала основа на десетки други съчинения, легенди, магически обреди и ритуали. При това този апокриф, намерил отражение в множество религиозни текстове на различни народи, има огромно влияние не само върху всякакви съчинения с космологичен, апокалиптичен и есхатологичен характер, но и върху сериозни научни трудове до наши дни. В тази книга има някаква магия, тя увлича като истинска литературна стихия, наситена е с мистична красота, а същевременно дава и материал за много разсъждения. Вероятно всичко това се дължи отчасти на факта, че Енох е олицетворение на мечтата на човечеството – постигнал висшето познание, доближил се до Твореца на всичко видимо и невидимо и спечелил вечния живот, без преди това да премине през ада на смъртта. Възкачването му до седмото небе може да се тълкува и като постижение на човешкия дух, проникнал със силата на медитацията до тайните на Сътворението.

Енох е, според легендите, синът на Иаред, потомък на първия човек – Адам – от седмото му поколение, пращадото на известния Ной, единствен преживял заедно с домоцедието си Потопа. В първата от библейските книги – “Битие” – за него е писано съвсем малко – че е живял на земята 365 години (очевидна асоциация с броя на дните в годината и подсказване за завършен жизнен цикъл) и, че бил праведен пред Бога, след което изчезнал, тъй като Бог го взел при себе си (Битие; 5:21-24). Фактът, че Енох бил взет на небето приживе дава и основния тласък на големия брой легенди, свързани с неговото име. С това той напомня за най силния от пророците – Илия, взет също така жив на небето с огнена колесница. Не е случаен фактът че има легенди, според които Енох и Илия ще се появят заедно на земята отново, непосредствено преди Второто пришествие. Това, което отличава обаче Енох от всички новозаветни и старозаветни герои, от героите на всички легенди въобще, е фактът, че на него се приписва авторството на първите три книги на човечеството, авторството на писанията, които разкриват всичко свързано с вселената и човешкото битие. На небето той бил извикан, за да състави 366 книги, в които да се разкрият всички Господни знамения. Ето защо, в представите на човечеството, още от най-дълбока древност, Енох остава прототипът на мъдреца, на посветения, на знаещия, на мага. В легендите е обрисован като първия писател на всички времена, като основател на астрологията, като Пророк, на когото е известно как ще завърши животът на всеки човек. В Книгата на Енох за първи път категорично е заявено, че още преди да се роди, човешката душа има отредена съдба и нейната история е написана в тайни небесни книги, държани под ключ от най-мъдрия от архангелите около Господния престол. Освен това Енох остава и образецът за истинско, органично общение със самия Създател. Контактът, който той постига с Бога, е недостъпен дори за Мойсей, на когото Господ се явява напр. около “неопалимата къпина”.

Според най-ранната легендарна традиция свързана с Енох, той е основателят на знанията за астрономията и космографията, на него се дължи съставянето на слънчевия календар. Той бил също така и Пророкът, говорил на хората за вредите, които им нанасят падналите, прокудени от Господа ангели. По-късно (през II-I в. пр. н. е.) Енох вече е свързан и с всемирната история до Второто пришествие и Страшния съд. В някои писания той е обявен за истинския Месия, синът човечески, въздигнат до нивото на Бога, а според други – юдейски предания – той се идентифицира с Метатрон – ангелът-пазител на целия свят. През късното Средновековие, редица първи изследователи на апокрифната литература споменават Енох като носител на древната и Божествена мъдрост, и го идентифицират с Хермес, а има и такива, които допускат, че именно той е построил пирамидите, за да скрие и съхрани в тях езотеричните си писания. Има и учени (от XVI в. насам), които дори считат, че в книгите си Енох е описал онова, което по устен път се е предавало от времето на Адам и Ева до дните, в които е живял. Ето колко много теории, легенди,

разкази, предположения се завъртат около името на Енох и неговите творби, всъщност неразгадани все още изцяло или по-точно, даващи възможност на всеки да ги разгадае по своему. И така е от най-древни времена до днес. Още агностиците се занимавали с Енох, когото считали за автор на две огромни книги за Яхве, писани на неразбираем за хората ангелски език, на който говорил и Адам в Рая, и който бил забравен от него след изгонването му оттам. А в днешно време пък се ражда теорията, че вероятно Енох е бил взет на космически кораб от нашественици от чужда планета.

Първичната легенда за Енох е възникнала по всяка вероятност във Вавилонската диаспора като отпор на ширещата се там Месопотамска митология. Началото на легендата за Енох трябва да се търси още в края на V в. пр. н. е. Днес Книгата на Енох е позната две основни версии: Етиопска и Славянска. Етиопската версия (изглежда писана първоначално на арамейски) пази древния първообраз и е по-богата на данни. Състои се от пет основни части, с различно време на написване. То може да се установи днес, благодарение на запазените фрагменти от Енохиадата в кумранските ръкописи, открити в 50-те години на нашия век около Мъртво море. Първата книга от оригиналната Етиопска версия на Енох, се нарича “Наблюдателите” и има три части. В първата и част (въведение) Енох разказва за тези, които са избрани да преживеят “деня на Страшния съд”. Във втората част са описани “кохортите” на Шамхазей. Те са съставени от синове на Господа, които прелъстяват човешките дъщери и създават деца, живеещи от чужд труд. Те именно обучават хората в изкуството на магията и ги карат да създават оръжия за взаимно унищожение. Тъкмо те са и “наблюдателите”, които ще бъдат вързани от архангелите и заточени в очакване на Страшния съд, наблюдавайки мъките на събратята си. Третата част продължава същата тема, като тук вождът на наблюдателите е наречен Нефилим, а Енох действа като посредник между “нефилимите” и Бога. Тази първа книга, според запазените в кумранските ръкописи данни, се датира като възникнала през II в. пр. н. е. Втората книга е посветена на “последния ден” на земята, в който предвечния Месия, “избраният”, ще съди всички човешки същества. Счита се, че това е част от почти непознатата и съвсем фрагментарно запазена до днес “Книга на гигантите”, като според някои именно тя е била оригиналната пета част от Книгата на Енох. Втората книга се датира в самия край на II в. пр. н. е.

Третата от книгите на Енох, според Етиопската версия, е “Книга за движението на небесните светила” и тя е съвсем различна от предходните. В нея детайлно се описват слънцето, луната и звездите; росата и дъждът; годишните сезони и др. Според учените тя е най-древната част на Енохиадата – съставена е най-рано в началото на II в. пр. н. е. и най-късно – в края на V в. пр. н. е.

Четвъртата част – така наречената “Книга на сънищата”, която разкрива символичното значение на различни видения на Енох, се датира приблизително точно – 165-164 г. пр. н. е. Петата книга се отнася към края на II в. пр. н. е. и може да бъде разделена логически на три части: история на синовете на Израил, разделена на десет основни периода; книга на Ной (тук историята на Ной е предадена близко до звученето и в “Битие”) и послание на Ной до цялото човечество.

Етиопската версия на Книга на Енох е имала огромно влияние върху бързо развиващата се след II в. пр. н. е. апокалиптична литература. Части от нея влизат в Талмуда (там раби Акива също развива идеите за Предвечния Месия, стоящ редом с “Божественото присъствие”), както и в т. нар. “Юбилейна книга”, където пък е заложена идеята за слънчевия календар. Тази забележителна творба е изиграла огромна роля и за книжнината на ранното християнство, тъй като именно Христос отговаря най-добре на идеята за “Предвечния Месия”. Това е една от причините по-късните талмудисти (II-III в. след н. е.) да отричат Енох и да го наричат “страхлива и притворна” личност, да пренебрегват и унищожават писанията му. Ето защо до днес не са запазени фрагменти от еврейската версия на Еноховата книга.

Книгата на Енох е била много добре позната още на първите християнски писатели. Тя е цитирана за първи път от Юда в неговото послание (14,15), а Иринеи и Тертулиан я считали за боговдъхновена и канонична. През VI-V век обаче тя е преразгледана и обявена за апокрифна,

поради което загубва влиянието си в християнската официална литература и започва да се разпространява тайно. Единствено етиопската църква продължавала да счита учението на Енох за част от Канона. Така или иначе вероятно III-IV в. възникнала и християнска, най-вероятно гръцка версия на Книгата на Енох, която добила разпространение в земите на Византия. Цитати от нея се откриват в съчиненията на различни писатели от VIII-XIX в. Тази версия много бързо проникнала и в българските земи – преведена е вероятно още през IX-X в., а първото споменаване на книгата на Енох (позната още като “Книга за светите тайни Енохови”) е в известния Симеонов (Светославов) зборник от 1076 г., където тя е включена в списъка на забранените, вредни книги. Днес гръцкият оригинал на тази версия е изгубен, запазен е само по няколко преписа българския превод, разпространен и в сръбски и руски книги. Този превод днес е известен като Славянска версия на книгата на Енох.

Славянската версия на книгата на Енох има допирни точки с Етиопската, но е доста по-кратка и има съвсем различна композиция. В нея Енох разказва за онова, което е видял на седемте небеса (според един от вариантите небесата са десет). Съществена част от творбата заема разговорът на Енох с Господ, който му разказва как е сътворил всичко видимо от невидимото и му обяснява кога и защо ще дойде Всемирния потоп. Славянската версия е позната от своя страна в две редакции – обширна и кратка. В настоящето издание се привежда текстът на пълната, обширна редакция на апокрифа, която вероятно представя и по-древен текст, по препис от сборник от края на XVI в., съхраняван в сбирката на Белградската народна библиотека (№ 321).

Книгата на Енох в славянската си версия има много интересен живот в българската книжнина. Тя е по всяка вероятност основния източник на “Тайната книга” на богомилите, а някои изследователи дори допускат, че преводът на Еноховата книга ни е познат в богомилски вариант. Влиянието на апокрифа върху богомилската книжнина личи на много нива – при разкриването на устройството на небесното царство, при описанието на Сатанаил, при описанието за това как Сатаната е създал огъня и мн. др. Освен това, според “Тайната книга” Сатаната издига Енох над земята и му дава да напише 67 книги, та по тях, като слезе на земята, да учи хората как да служат на дявола. Всички космически и дуалистични представи на богомилите, почиват върху книгата на Енох, като на много места те просто прехвърлят върху Сатаната онова, което според официалната версия на Енох е извършил Господ. Особено интересен е обаче въпросът с Ермонската планина. Според Славянската версия на Книгата на Енох, Сатаната и неговите последователи слезли от небето на Ермонската планина, и там прекъснали обета си с Господа, там и започнали да блудстват с човешките жени, та създали исполините. Според пътеписните източници, тази Ермонска планина се намирала в Йосафатовата долина, където се намирала и планината Тавор, свързана с Преображение Господне. А на това място именно богомилите локализирали пъкъла. Специално внимание заслужава и борбата с исполините – една легена, позната и на старите елини, и на източните народи, и особено разработена от сектата на манихеите, които са до известна степен родоначалници на богомилите. Както е известно, дори самият Мани е автор на един “Трактат за исполините”.

Книгата на Енох намира отглас и в мюсюлманската книжнина; тя е спомената в Корана и в турското съчинение “Кахерман Наме”, според което Енох (наречен там Едриз) бил притежател на 30 книги, в които се съдържало основното от всички науки.

Енох не случайно привлича представители от всички книжнини. В негово лице писателите и мислителите виждат личността, обединяваща самото начало на човешкия живот – Адам – със самия му край – небесния живот. Ето защо основните символи намерили място в Книгата на Енох – дървото на живота, седемте небеса, северното царство на мъртвите и др. се откриват даже в шумерската литература в образа на седмия допотопен цар Енмендуранен Откриваме ги и в различни талмудистки трактати и в някои съчинения възникнали в мистичните юдейски кръгове. В същото време обаче Книгата на Енох е нещо като мост между Стария и Новия завет. Свързана със старозаветната есхатологическа традиция, тя е всъщност обърната към бъдещето на християнската апокалиптика, където оставя и най-трайни следи.

През шестнадесетото столетие в Европа се появява и една нова, магическа версия на “Книгата на Енох”, която дава основата на силна окултна традиция, свързана с Енохиадата. Автори на тази нова Енохова книга са английския учен и маг д-р Джон Дий (1527- 1608) и неговият помощник Едуард Кели. Прочутият маг на Елизабетинската епоха д-р Дий вярвал искрено, че изследванията му за Енох ще бъдат от полза за цялото човечество. Пожелал да общува директно с Господа и с неговите ангели, както Енох, защото се убедил, че само така може да постигне истинско познание, той наел Едуард Кели да бъде негов посредник с небесните сили. Едуард Кели бил окултист, който предрича бъдещето чрез виране в кристална топка. Именно в кристала си той виждал ангелите, които в диалог с него и д-р Дий му диктували новата Книга на Енох. Така се ражда може би най-необичайната магическа литература на Ренесанса. Според нея Енох всъщност върнал на хората онова знание, което притежавал първоначално Адам, но по-късно те отново разгневили Господа и пак го загубили. Ето защо д-р Дий се опитал отново да им го даде чрез т. нар. “евокиране” на Енох.

Според дневниците на д-р Дий, съхранени днес в ръкопис в сбирката на Британския музей, на него и на Е. Кели се явил лично архангел Рафаел, “изпълнен с духа и силата на Господа”, и той им казал че Господ ще измъкне отново от мрака Книгата на Енох заради онези, които го почитат и се стремят към него. Ето защо в началото на книгата си д-р Дий написал “Нека я четат само тия, които се боят от Бога и са достойни за мъдростта му”. И така, според тази нова Енохиада, светът се управлявал от седем крале (отговарящи на дните от седмицата), към които има съответно седем принца и 42 управители, които отговарят за различни дялове на вселената. Те са съответно крал Бобогел, крал Кармара, крал Бнаспол, крал Байнепор, крал Бнаспен и крал Блумейза. С помоща на архангелите Рафаел, Михаел и Семиил д-р Дий разговарял лично с тези крале и разговорите им, в които се разкрива устройството на света, са дословно записани в дневниците му. Тези разговори се осъществявали на “ангелския”, таен език, на който са говорили и Адам, и Енох и се провеждали чрез 48 таблици, всяка разделена на 49 графи с колони, в които са написани отделни букви и цифри и архангелите и кралете посочвали съответните букви от съответните таблици и техните колонки, от които пък се съставяли думите. Така останали 48 таблици и те са наречени по-късно 48-те ангелски ключа.

В края на XIX и началото на XX век Еноховите таблици са използвани за предсказване на бъдещето и за магически ритуали от известното окултно общество “Златната зора”. При тях основно се използвали 4 от тези т. нар. Енохови таблици, като всяка е отнесена към един от елементите – земя, въздух, огън и вода. Те се подреждали така:

2. въздух вода

(оцветена в жълто) (оцветена в синьо)

4. земя огън

(оцветена в черно) (оцветена в червено)

Във всяка от таблиците били спазени 4 основни принципа на организиране на кръстове от бяло и черно (от отделни букви и думи) като всеки кръст бил съставен от по 36 квадрата и в посоката от горе надолу се наричал “Пътят на Господа”, а от ляво на дясно – “Пътят на Св. Дух”. Има общества, които и до днес ползват тези Енохови таблици, за да се опитат да проникнат в отвъдното и да обогатят познанията си за устройството на вселената. А има и учени, които продължават и до днес да тълкуват Еноховата книга и да търсят в нея нови, необяснени до сега детайли от човешкото познание през вековете. Така тази книга се превръща в непрестанен източник на познание, интерес, вдъхновение и подтик да си задаваме въпроси за света около нас, за живота след смъртта, изобщо за смисъла на Сътворението. Ето защо не са престанали да ни вълнуват нито Книгата на Енох, нито личността на онзи, комуто тя се приписва.

Книгата на Енох обаче, има и още едно достойнство – тя има свой път към всеки отделен читател, към всеки, който посегне към нея за отговори на свои космологични въпроси – и всеки ще намери в нея по нещо за себе си, нещо, което тя ще открие само на него. С надеждата, че ще намери своите истински читатели, издателите я предлагат на всички ония, които служат на божественото у себе си и у другите.

КНИГА НА ЕНОХ

ЕТИОПСКА ВЕРСИЯ

(Тук е използван превод на оригиналната версия на Книгата на Енох по изданието на Dillman, A. Das Buch, Henoch ubersetzt und erklart. Leipzig, 1853.)

I. Тук са думите на праведния Енох, с които той благославя праведните, които ще живеят в скръбни времена, в които ще бъдат наказани злите и нечестиви люде. Енох, мъж праведен и богобоязлив, ходеше пред Бога, а очите му бяха отворени и той съзерцаваше святото видение на небето. Той каза: Ще ви разкажа онова, което ми показаха небесните ангели.

2. Ангелите ми разкриха всички неща, и благодарение на това имах прозрение за всичко, което се е случило до сега и за всичко, което ще се случи не при днешното поколение, но при едно далечно поколение, за благо на избраните.

3. Чрез ангелите именно аз можех да говоря с Онзи, който един ден ще слезе от небесните си селения – със светия и всемогъщия, господаря на този свят.

4. Един ден той ще слезе на планината “Синай”, ще отвори дарохранителницата си и ще се покаже в цялата сила на небесната си мощ.

5. Всички наблюдатели ще бъдат изплашени, всички ще загубят ума и дума.

6. Всички ще бъдат обхванати от ужас – от началото до края на земята. Високите планини ще се разпукат, хълмовете ще бъдат сравнени със земята; всичко ще рухне пред лицето му, подобно на стапящ се пред пламъка восък. Земята ще бъде залята с вода, и всичко, което я населява ще загине. Тогава всички, дори и праведните, ще бъдат съдени от Господа.

7. Праведните обаче ще получат мир. Господ ще запази избраните и ще излее върху им милостта си.

8. Праведните ще бъдат Божие достояние и Бог ще ги благослови и ще ги направи щастливи. Те ще бъдат озарени от неговото величие.

II. Ето, Господ пристига. заедно с 10 000 свети воители, за да съди всичко живо. Той ще погуби потомството на злите хора и ще отхвърли всяка плът на грешните и нечестивите, заради престъпленията, които са извършили спрямо неговите закони.

III. Ония, които са на небето, знаят всичко което става на земята.

2. Те знаят, че небесните светили над нас никога не сменят пътя си; всяко от тях изгрыва и залязва в точно определено време и никога не пристъпва заповедите, които е получило. Те гледат към земята, и виждат всичко, което се случва по всяко време на деня и нощта.

3. Те виждат, че всяко божие създание има свой предназначан път, който да следва. Те виждат смяната на сезоните, виждат водните повърхности на земята и знаят, че облаците, изпаренията и дъждът разхлаждат земната топлина.

IV. Те наблюдават с възхищение живота на дървото например – как се покрива с листа, които после окапват, с изключение на листата на 14 благодетелствани дървета, които остават вечно зелени и много зими подред живеят като през пролетта.

V. Небесните воители гледат с възторг как през летните дни слънцето стопля земята още при изгрева си, а хората търсят прохладата на сенките, когато земята се пука от непоносима жегата и никой не може да се разхожда на открито по полето или в планината.

VI. Те се възхищават и на плодовете, които раждат дървесата и разбират много добре, че оная, която живее вечно, прави за хората всичко.

2. Те знаят, че всички неща, които стават през всяка година са неизменно следствие от Господните повеления и затова, когато Бог реши, всички неща могат да изчезнат.

3. Те виждат, че реките и моретата следват това, което им е предопределено.

4. Те виждат и тогава, когато хората престъпват Божиите заповеди и по този начин сквернят неговото величие. Нечестивите им уста изричат богохулства срещу неговото великолепие.

5. Грешници, за вашите каменни сърца, няма да има мир и прошка!

6. Дните ви ще бъдат прокълнати, а животът ви – изличен от книгата на Божиите дела; ще бъдете обречени на ненавист и за вас няма да има прошка.

7. В деня на съда спокойствието ви ще бъде разбито от вечното проклятие на всички праведни.

8. Те ще намразят и вас, грешниците, и нечестивите.

9. А за избраните ще бъдат радостта и светлината, мирът и красотата. Те ще наследят земята.

10. За вас нечестивци, ще бъде проклятието.

11. Избраните ще бъдат надарени с Божията мъдрост, и тогава няма да има повече нито престъпления, нито богохулства, нито пък някой ще се възгордява. Всички ще бъдат благоразумни и смирени и няма да нарушават Божиите закони.

12. След това праведните няма повече да бъдат съдени до края на живота си. Смъртта им ще бъде без страх и без болка. Дните им ще бъдат изпълнени с благи дела и ще дочакат старините си в радост и спокойствие. Всички години от живота им ще бъдат безоблачни, без тревога, а само с радост и мир.

VII. В началото на света, когато децата на човешкия род се умножиха, родиха се момичета стройни и красиви.

2. Ангелите, деца на небето, ги видяха и се влюбиха в тях. Тогава си казаха: Хайде да си изберем жени измежду хората и да имаме деца от тях!

3. Семиаз, техният началник, ги предупреди, че това е неизпълнимо и не бива да се прави.

4. Той беше уплашен, че ще бъде наказан за техните престъпления.

5. Но те му отвърнаха: “Ние се заклеваме, че ще се обвържем помежду си с взаимна омраза, без тебе. Не желаем да променим намерението си и ще изпълним онова, което сме замислили.’

6. И те наистина се заклеха и се обвързаха с ненавист към небето. Те бяха двеста на брой паднали ангели, които слязоха в Ермонската планина, на мястото, наречено Арадис.

7. Тази планина бе наречена така, защото там се заклеха и се обвързаха взаимно с омерзение.

8. Ето имената на последователите им: Семиаз, Уракабарамеел, Акибеел, Тамиел, Рамуел, Данеел, Азакеел, Саракмиал, Азazel, Армерис, Ватраал, Ананес, Завebes, Самсавеел, Ертзел, Турел, Йоамяел, Аразеал. Това бяха водачите на тези 200 ангели.

9. Всеки от тях си избра по една жена и заживя с нея. Те научиха жените си на магии и чародейства, разкриха им тайните на различните храсти и дървета.

10. Жените човешки заченаха и родиха исполини.

11. Ръстът на исполините достигна до 300 лакти (около 20 метра). Те започнаха да изяждат всичко, което хората произвеждаха, но въпреки това не можеше да бъдат изхранени.

12. Тогава те се обърнаха срещу хората и започнаха да ги разкъсват и да пият кръвта им.

13. Започнаха да изстребват и птиците, животните, влечугите и рибите, за да се наситят с месото им и да утолят жаждата си с кръвта им.

14. Тогава земята осъди престъпните люде.

VIII. Азazel освен това научи хората да произвеждат оръжие – саби, ножове, щитове, ризници и огледала. Той ги посвети и в изкуството да изработват всякакви украшения, да си боядисват веждите и клепките, да използват скъпоценните камъни и всякакви те багрила така, че да изглеждат порочни и покварени.

2. Беззаконието растеше; прелюбодеянието се умножи; човеците престъпиха божиите заповеди и опорочиха целия си живот.

3. Амазarak пък научи хората на всякакви магии и чародейства; разкри им всички тайни на билките.

4. Армерис им предаде изкуството да разплитат всяка магия.

5. Баркаял им показа как да наблюдават движението на звездите.

6. Акибеел ги посвети в тайните на знаците.

7. Тамиел ги въведе в астрономията.

8. Азарадел им разкри движението на луната.

9. Тогава хората навиряха глави, не знаейки че отиват към гибел, надигнаха глас и гласът им достига до небето.

IX. Тогава архангелите Михаел, Гавриил, Суриел и Уриел погледнаха от небето към земята, видяха потоците кръв, които я обагряха и неправдите които се вършеха там и си казаха: това е шумът от човешките гласове.

2. Земята, лишена от децата си, бе издигнала своя глас до небесните врати.

3. Към вас, о цвят на небето, към вас душите отправят своите жалби и вопли: измовете за нас справедливостта на Всевишния. Тогава те казаха на своя Бог и господар: Ти си господар на господарите, бог на боговете, цар на царете. Тронът на твоята слава се издига във вечността и навеки е прославно и осветено твоето име. Ти си славен во веки веков.

4. Ти си създателят, върховният господар на всичко; нищо не е скрито за твоя всепроникващ поглед. Ти владееш над всичко и нищо не избягва от вниманието ти.

5. Ти видя онова, което извърши Азazel; как научи човеците на всякакъв грях и как откри на хората всичко, което се върши в небесата.

6. Семиаз също научи хората на магии, той, когото ти бе поставил над всички като вожд. Те се свързаха с дъщерите човечески. Съгрешиха с тях и се оскверниха.

7. Те ги научиха на най-отвратителни престъпления.

8. И жените родиха великани.

9. И цялата земя се изпълни с кръв и неправда.

10. И ето че сега душите на онези, които са умрели, викат към теб.

11. И техните вопли стигат до небесните врати.

12. към теб се възнасят техните стонове; човеците не могат да се изтръгнат от неправдата, която покрива лицето на земята. Но ти знаеш за всичко, дори преди да е станало.

13. Познаваш всичко. Знаеш онова, което става и нищо не ни казваш.

14. За многото престъпления, какво трябва да сторим на грешниците?

X. Тогава Всевишният, великият и светият направи да бъде чул неговия глас.

2. И изпрати Арзайалалиур при сина на Ламех.

3. И му каза: Говори му от мое име; но не се показвай да те види.

4. После му кажи за страшното бедствие, което ще направя. Ще загинат всички човеци; защото водите на потопа ще залееят цялата земя и ще загине всяка земна твар.

5. Научи го обаче как да се спаси; кажи, че неговото потомство съм избрал да продължи човешкото съществуване на земята.

6. След това Господ каза на архангел Рафаел: Вземи Азazel, вържи му краката и ръцете; и го хвърли в мрака на пустинята Дудаел.

7. Направи така, че да падат върху му тежки и остри камъни; обви го в мрак.

8. Нека той остане там за винаги със забулено лице и никога да не види светлината.
9. А в деня на Страшния съд ще го потопим в огън.
10. Очисти земята, която ангелите оскверниха; възвести и живота, кажи и, че ще я съживя отново.
11. Синовете човешки няма да загинат поради тайните, които наблюдателите са им разкрили и на които те научиха своите потомци.
12. Но земята бе осквернена от нечестивите съвети на Азазела. И той трябва да отговаря за всичките престъпления.
13. После Господ рече на архангел Гавриил: Иди при злите люде, при отвергнатите, при децата на прелюбодеянието, изстреби тези деца на блудството, потомците на наблюдателите; тласни ги, насъскай ги едни срещу други. Нека погинат от собствените си ръце; защото дните им са преброени.
14. Те ще те молят, но молбите им да бъдат все; напразно ще се надяват децата им да живеят вечно или поне до петстотин години.
15. След това Бог каза на архангел Михаел: Иди и възвести наказанието, което очаква Семиаз и всички ония, които са се свързали с човешки жени и са се сквернили с гадости. И когато бъдат изстребени техните синове и те видят разрухата на всичко онова, което им е било най-свидно на света, окови ги във вериги под земята за седемдесет поколения, чак до деня на Страшния съд; и страхът от този съд да бъде с тях през цялото време.
16. Тогава те ще бъдат хвърлени в дълбините на един пожар, който ще ги измъчва непрестанно; и ще останат там за вечни времена.
17. С тях в пламъците ще гори и техният водител; и ще останат там оковани във вериги, докато изтекат голям брой поколения.
18. Изстреби заедно с тях и грешниците, пристрастени към порочни забавления; унищожи потомството на наблюдателите; твърде дълго време са гнетили човешкия род.
19. Нека потисниците да бъдат изстребени от лицето на земята.
20. Да бъде унищожено злото!
21. Но нека разцъфнат справедливостта и истината и да станат те залог за бъдещ благослов.
22. Защото правдата и справедливостта трябва да разцъфнат в радост за вечни времена.
23. И тогава всичките свети мъже ще отправят към небесата делата за благослов и ще живеят, докато народят хиляди деца; докато дните на тяхната младост и техните празници преминават в радост и спокойствие. Тогава цялата земя ще бъде обработвана справедливо; тя ще се изпълни с плод и благослов и ще бъде засадена с дивни растения.
24. Лозата ще расте там изобилно и ще ражда доволно плод; всичките семена поверени на земята, ще се раждат по хиляда зърна от едно; една мяра маслини ще дава десет литри зехтин.
25. Избави земята от всяко потисничество, от всяка неправда, от всяко престъпление, от всяко светотатство, от всичко онова, което може да я оскверни. Нека злото да бъде заличено от нея.

26. Тогава земните деца ще живеят в правда, и всички народи ще ми отдадат дължимите почести; всички ще ме благославят, всички ще ме обожават.

27. Земята ще се очисти от всяка поквара, от всяко престъпление, от всяко страдание и тя не ще има защо повече да се бои от мене и от рушителния потоп.

28. След това аз ще разтворя съкровищниците на благослова, които крие небето, ще ги изсия върху земята и те ще оплодят човешките дела и труд.

29. Мирът и правдата ще сключат съюз с хората и този свещен съюз ще трае, докато съществува светът.

XI. (Липсва в ръкописа)

XII. Преди да разкаже всичките тези неща, Енох бе отведен от земята и никой не знаеше къде бе отнесен, нито какво се бе случило с него.

2. Всичките тези дни той прекара със светите мъже и с наблюдателите.

3. Аз, Енох, благославях великия Бог, царя на света.

4. И наблюдателите ме нарекоха Енох, писаря, защото описвах всичко.

5. А Господ ми каза: Енох, писарю на правдата, иди да кажеш на наблюдателите от небето, които са напуснали върховните висини на небесата и техните обиталища и са се осквернили с жените, че ще бъдат наказани.

6. Вършили са човешки дела, вземайки по примера на хората жени, и са се покварили на земята. Кажи им, че на земята те няма никога да получат спокойствие, нито опрощение на греховете си. Никога няма да се възрадват в своите потомства и ще видят изтребени своите любимци; ще оплакват погубените си синове. Те ще ме молят за тях, но никога няма да получат прошка или милост.

XIII. Тогава Енох тръгна и каза на Азazel: Няма вече спокойствие за теб. Тежка присъда бе произнесена срещу теб. Той ще те окове във вериги.

2. За тебе няма да има вече никаква утеха, нито милост, ни застъпничество заради злините, на които учеше хората.

3. Ти научи хората да обиждат Бога и да потискат себеподобните си.

4. И като си тръгнах от него, отидох да известя същото на съмишлениците на неговите престъпления.

5. И всички те бяха ужасени и обхванати от страх.

6. Молеха ме да напиша на тяхно име една смирена просба, за да получат опрощение за прегрешенията си. Молеха ме да я поднеса пред трона на Бога небесен, понеже не смееха да се обърнат към него лично, нито да повдигнат очи към небето, поради голямото престъпление, което бяха извършили.

7. Тогава аз написах една смирена молба за тях, за да могат да получат прошка и милост за всичко, което бяха извършили.

8. После ги напуснах и продължих пътя си, четейки молбата им, към водите на Данендаан, който се намира на запад от Ермон. По пътя заспах.

9. И ето че имах сън – видение. Изпаднах в унес и видях наказанието, печалната вест за което трябваше да съобщя на децата на небето и да ги укоря. Когато се пробудих, отидох при тях. Те се бяха събрали в Убелсейаел, мястото разположено между Ливан и Сенесер. Плачеха, а лицата им бяха покрити.

10. Разказах им за моите видения.

11. Казах им думите на правда и ги упрекнах за злото.

XIV. Това е книгата на истината. Тук са думите отправени от Всевишния към наблюдателите според моето видение. И тъй, аз се видях в съня си, че съм от плът и кръв, и говоря с моя си език – т. е. с езика, с който хората разговарят по между си.

2. Аз им казах: Разбрах със сърцето си, че докато свят светува няма да има прошка за вас. Съставих вашите молби, както ви обещах, но чрез видението си разбрах че няма да получите това, което искате.

3. Срещу вас бе произнесена присъда. Всичките ви молби ще бъдат напразни.

4. Ето защо, от сега нататък няма да можете да се върнете на небето, а под земята ще бъдете оковани във вериги докато съществува самата тя.

5. А преди това ще станете свидетели на злочестата съдба на скъпите си същества и никога повече няма да бъдете заедно с тях. Те ще паднат посечени пред очите ви.

6. И няма да можете да се застъпите с молби нито за тях, нито за себе си, защото сте обречени да плачете и страдате във вечно мълчание.

7. Такива са словата на книгата, която изписах.

8. А сега ще разкажа за видението си.

9. Видях се най-напред заобиколен от облаци и гъста мъгла, наоколо ми се движеха звездите и виждах с безпокойство просветването на мълниите. После благоприятни ветрове повдигнаха крилето ми и ускориша полета ми.

10. Така бях издигнат чак до небето и скоро стигнах до една стена от кристал. Подвижни пламъци обгръщаха нейните очертания. Започна да ме обзема ужас.

11. И после се спуснах сред пламъците.

12. Проникнах в едно пространно жилище, чиито под бе също от кристал. И стените му бяха от кристал, както и основите. Покривът му бе от блуждаещи звезди и мълнии от светлина, а в средата се виждаха огнени херувими в едно кръстосвано от бури небе. Пламъци трептяха около тези стени, а вратата беше от огън. Когато влязох в това жилище, то беше едновременно горещо като огън и студено като лед; и нямаше следа нито на щастие, нито на живот. Бях обхванат от внезапен ужас и потреперих от страх.

13. Цял разтреперан, паднах ничком към земята и имах друго видение.

14. Ето: там имаше друго едно обиталище, по-пространно от първото, всичките врати на което бяха отворени пред мен, всред трептящия пламък.

15. То бе така великолепно и неговата големина бе такава, че ми е невъзможно да опиша нито блясъка който го заобикаляше, нито неговата пространност.

16. Подът му беше от огън; отгоре блестяха мълнии и блуждаещи звезди, а таванът му беше изцяло от пламтящ огън. Аз го разглеждах внимателно и забелязах, че в средата имаше един висок трон.

17. По вид той приличаше на огромно зърно от градушка, а очертанията му наподобяваха блестящия диск на слънцето; от него излизаха гласове на херувими.

18. От този могъщ трон струяха потоци от пламъци.

19. Така, че бе невъзможно да се гледа в него.

20. Някой бе седнал върху този трон на славата.

21. Дрехите му бяха по-сияйни от слънцето и по-бели от сняг.

22. Никой от ангелите не можеше да гледа в лицето славния и великолепия, нито да се приближи до него; ничие око на смъртен не можеше да го съзерцава. Около него имаше пламтящ огън.

23. Пред него също се издигаше буен огън, така че никой от тези, които го заобикаляха, не можеше да се приближи до него. А безброй бяха онези пред него. Той не се нуждеше нито от съвети, нито от помощ, но светите мъже които го заобикаляха, не се отлъчваха от него ни денем, ни нощем. Приближих се до колкото можех, закривайки лицето си и изпълнен със страх. Тогава Бог сам благоволи със собствената си уста да ме назове по име: Приближи се – каза той – ела по-близко, за да чуеш моето свято слово, Енох.

24. Хвана ме и ме накара да стигна чак до вратата. А очите ми бяха наведени към земята.

XV. Тогава, обръщайки се към мен, той ми каза: Слушай! Слушай ме без страх о, праведни Еноше, о писарю на справедливостта. Приближи се и чуй моя глас. Иди и кажи на наблюдателите, които те изпратиха да се застъпиш за тях: Вие трябваше да се молите за хората, а не хората да се молят за вас!

2. Защо се напуснали свещените небесни висини, ваше вечно обиталище, за да отидете да се скверните с жени? Защо се увлякохте по дъщерите човечески, направихте ги свои съпруги и вършехте с тях онова, което вършеха децата на земята, и народихте едно нечестиво поколение?

3. Вие, които бяхте небесни духове, свети и вечни, се осквернихте с жени, поддадохте се на плътта; вие направихте да се зачева в кръв, и се уподобихте на онези, които са от плът и кръв.

4. Те бидоха създадени, за да умират.

5. Ето защо аз им бях дал жени, за да могат да живеят с тях и да раждат деца, които да продължат техния род на земята.

6. Но вие, вие бяхте създадени още от начало от чисти духове и имахте вечен живот и съвсем не бяхте подвластни на смъртта.

7. Не ви дадох никакви жени, защото като чисти духове трябваше да обитавате небето.

8. Сега великаните, които са цената на връзката между духа и плътта, ще бъдат наричани земни зли духове и тяхно обиталище ще бъде земята. На свой ред те ще родят зли духове, понеже са свързани с небето с една част от естеството си, тъй като произлизат от наблюдателите. Те следователно ще бъдат злите духове на земята и ще ги наричат духове на злото. Обиталище на небесните духове е небето; но земята ще да бъде обиталище на земните духове, тъй като там са родени.

9. Духовете на великаните ще донасят на земята всякакъв вид напаст – чумата, войната, гладуването и скръбта.

10. Те нито ще ядат, нито ще пият, невидими за всеки поглед. Ще бунтуват мъжете и жените, защото са били заченати в дни на разруха и сеч.

XVI. Когато умрат исполините, където и да отидат техните души, когато напуснат телата им, постарай се това, което е плът у тях да загине преди Страшния съд. Да бъдат изтребени до деня на свършека на света; а наблюдателите и нечестивите ще бъдат унищожени завинаги.

2. Сега за наблюдателите, които те изпратиха да се застъпиш за тях.

3. Кажете им на тези небесни разуми: Вие имахте за жилище небето; но върховните тайни не ви бяха разкрити; затова узнахте тайната на несправедливостта.

4. И вие я доверихте на жените с трепета на своето сърце и с това умножихте злото на земята.

5. Кажете им прочее: Никога вие не ще получите милост, нито някога мир.

XVII. После ангелите ме отнесоха на едно място, където имаше нещо, подобно на унищожителен огън и където по желание приемаха човешки образ.

2. Отведоха ме на една височина, на една планина, чиито връх се извисяваше в небето.

3. И аз видях в покрайнините на това място, в най-отдалечения му кът, скривалищата на мълниите и гръмотевиците. Там имаше един огнен лък и стрели в колчан, един огнен меч и всякакъв вид светкавици.

4. След това ме пренесоха до един бликащ извор на запад от огньовете на залязващото слънце. Стигнах до една река от пламък, който течеше като вода, и се вливаше в огромното западно море.

5. Видях всичките големи реки и скоро пристигнах сред черните мрачини, където отива всяка земна плът. Там имаше планини от мрак, които раждат зимата и място, където водата се втича в определените и бездни.

6. Видях също устията на всичките реки на земята и това на бездната.

XVIII. После стигнах до обиталищата на всички ветрове и забелязах, че те служат за украса на земята и за запазване на нейните основи.

2. Видях камъка който крепи ъглите на земната твърд.

3. Видях също четирите вятъра, които поддържат земята и небосвода.

4. Ветровете, които духат в небесните висини.

5. Ветровете, които се издигат между небето и земята и образуват стълбовете на небето.
6. Онези, които правят да се върти небето и увличат в своята орбита слънцето и звездите, а над земята видях вятъра, който крепи облаците.
7. Видях пътя на облаците.
8. Зърнах накрая на земята небесната вис, която тегне над нея. Тогава се обърнах на юг.
9. Там блестяха денем и нощем шест планини от скъпоценни камъни – три на изток и три на юг.
10. Планините на изток бяха направени от скъпоценни разноцветни камъни – от бисер и антимон. Планините на юг бяха от червени камъни. Върхът на тези планини се извисяваше до небето като трона господен; той беше направен от алабастр, а върхът му от сапфир. Видях също пламтящ огън, който блестеше върху планините.
11. Там също зърнах в едно пространство мястото, където бяха събрани водите.
12. Там видях и изворите на земята, скрити в небесните стълбове.
13. И в небесните стълбове видях, но нито горе, нито долу, безброй бликащи огънове. Под изворите забелязах една местност, над която нямаше нито небосвод, нито земя под него; нямаше и вода; и нищо от ляво, нито от дясно, това беше един пуст пясъчен бряг.
14. Там имаше седем звезди, блестящи като огнени планини или като небесни духове.
15. Тогава ангелът каза: Това място ще бъде до свършека на земята и небето затвор за звездите и за небесното войнство.
16. Звездите, които кръжат над огъня, са ония, които са пристъпили Божиите заповеди преди тяхното изпитание. Той ги окова във вериги в това място, докато изкупят своето престъпление до една неизвестна година.

XIX. Тогава Уриел извика: Ето ангелите, които са съжителствували греховно с жените и са се провъзгласили за князе.

2. Те скверниха хората и умножиха между тях заблужденията дотам, че ги накараха да принасят жертва на демоните, като на богове. Но в съдния ден те ще бъдат съдени и ще загинат, а с тях и техните жени, тъй като са се оставили да бъдат прелъстени доброволно и с радост.

3. И сам аз, Енох, видях края на всичко това и никому друго не бе дадено да го види, освен на мене.

XX. Ето имената на ангелите, които бдят:

2. Уриел, който управлява воплите и ужаса.
3. Архангел Рафаел, един от светите ангели, който властвува над земните духове.
4. Рагуел, един от светите ангели, който наказва земята и небесните светила.

5. Михаел, един от светите ангели, който господства над човешките добродетели и заповядва на народите.

6. Саракиел, който напътства земните деца, когато съгрешат.

7. Архангел Гавриил, ангелът, който властвува над Икисат, рая и херувимите.

XXI. Направи дълга обиколка и стигнах до едно място, където нищо не беше както трябва.

2. Не видях там нито величественото дело на високото небе, нито земята с нейните чудеса; това беше една празна и страховита пустиня.

3. Там също видях седем звезди, оковани една о друга, като големи планини, като огнени пламъци. При тази гледка аз извиках: За какво престъпление са оковани тези звезди? Защо са били затворени в това място? Тогава Уриел, един от светите ангели, който ме придружаваше и ми служеше за водач, ми отговори: Енох, защо са тези въпроси? Защо е това безпокойствие и тази тревога? Тези звезди престъпиха заповедите на всевишния Бог; и за да изкупят своето престъпление, са оковани във вериги в това място за безброй векове.

4. Оттам отидох в друго едно място на ужаса.

5. Там видях да гори един безкраен огън, палещ и унищожителен, сред който се намираше група ангели. Огнени стълбове и огнени езици се бореа по между си и потъваха в бездната. Не бях в състояние да измеря нито нейната големина, нито височината и. Не можех да си обясня и нейния произход. Когато я видях, извиках отново: Какво ужасно място! Колко трудно е да се измерят неговите дълбини.

6. Уриел, един от ангелите, който беше с мен, ми отговори: Енох, защо са тези тревоги, защо е тази почуда при вида на това ужасно място, на това място на страдание? Тук – прибави той – е затворът за паднали ангели; и те ще останат в него завинаги.

XXII. Оттам тръгнах към друго място, където от западна страна видях една голяма и висока планина, една стръмна скала и четири дивни пещери.

2. Във вътрешността това място беше дълбоко, пространно гладко и равно, но възтъмно.

3. Тогава архангел Рафаел, който ме придружаваше, ми рече: Ето блаженото място, където са събрани духовете, душите на умрелите; там именно трябва да се съберат душите на децата на човеците.

4. Там те ще останат до деня на Страшния съд, до уреченото им време.

5. Но това време ще бъде далечно; това е денят на Страшния съд. И аз видях духовете на децата човечески, които вече бяха умрели и техните обвиняващи гласове се извисяваха до небето.

6. Тогава попитах Рафаел, светия ангел, който ме придружаваше и му казах: Чий е този обвиняващ глас, който възлиза към небето?

7. А той ми отговори: Това е гласът на духа на Авел, който биде убит от брата си Каин, и който ще го обвинява, докато неговото потомство не бъде изстребено от лицето на земята.

8. Докато неговото потомство не бъде заличено измежду човеците.

9. Тогава аз го запитах за него, за всемирния съд и му рекох: Защо едните са разделени от другите? А той ми отговори: Има три различни вида между духовете на умрелите; три различни групи духове на праведни.

10. Тези групи са разделени от бездна, от водата и от светлината, която е над водата.

11. Грешниците също така са разделени на групи; след тяхната смърт, те отиват под земята, ако Страшният съд не ги е изпреварил приживе.

12. Там именно са заключени техните души; и там те са плячка на непоносими страдания – наказание за ония, които са завинаги прокълнати, и чиито души ще бъдат наказани и оковани за вечни времена.

13. И ето това, което съществува от началото на света. Душите на тези, които се оплакват, са разделени от ония, които искат тяхната гибел, тяхното изстребление в деня на прегрешенията.

14. Такова е обиталището, предназначено за душите на несправедните люде и грешниците, за душите на онези, които са извършили несправедливости и са се присъединили към групата на нечестивите. Душите им съвсем няма да бъдат унищожени в деня на Страшния съд; но ще бъдат затворени в това място, от което няма да излязат никога.

15. А аз казах: Бъди благословен, господарю мой, господарю на славата и справедливостта, върховен и вечен!

XXIII. От там пристигнах в едно друго място от западната страна на краищата на земята.

2. Там видях отново пламтящ огън и неспирно движение, което продължаваше денем и нощем.

3. Попитах ангела, който беше с мен: Какво е това? Защо е това нестихващо движение?

4. Тогава Рагуел, един от ангелите, който ме придружаваше, ми отговори:

5. Този пламтящ огън, който се движи на запад, е огънят, който движи всички небесни светила.

XXIV. Оттам отлетях на друго едно място и видях планина от горящ денем и нощем огън. Щом я доближих, забелязах други седем различни една от друга блестящи планини.

2. Камъните, от които се състояха, бяха красиви и изпускаха искри; те блестят и сияят пред погледа и повърхността им е лъскава. Три бяха на изток непоклатими, макар че бяха една върху друга; три бяха на юг, също така непоклатими. Там имаше и дълбоки долини, които бяха разделени една от друга. В средата им се издигаше седмата планина. И всичките тези планини изглеждаха от далече като величествени тронове и бяха заобиколени с ухаини дървета.

3. Между тези дървета имаше едно, чийто мирис постоянно се усилваше и беше толкова нежен, че дори в райската градина нямаше дърво, което да излъчва толкова сладостен аромат. Неговите листа, неговите цветове и неговото стъбло не повяхваха нивга и плодовете му бяха изключителни.

4. Те приличаха на плодовете на палма. Когато го видях, извиках: Ето едно чудесно за гледане дърво; какви красиви листа, какви прекрасни плодове! Тогава архангел Михаел, един от светите и преславни ангели, които ме придружаваха и който им беше начело, ми отвърна:

5. Енох, защо задаваш въпроси относно миризмата на това дърво?

6. Защо гориш от желание да го опознаеш?

7. Тогава аз, Енох, му отвърнах: Бих желал да знам всичко, но особено онова, което се отнася до това дърво.

8. Архангелът ми отвърна: Планината, която виждаш, и чийто връх се издига на височината на трона господен, ще бъде седалището, където ще си почива Господарят на светостта и славата, вечния цар, когато идва и слиза, за да посети в своята доброта земята.

9. Колкото до благоуханното дърво, чийто дъх няма нищо плътско, никой не ще го докосне до деня на Страшния съд. И когато злите люде бъдат предадени на вечни мъчения, това дърво ще бъде дадено на праведните и смирените. Неговите плодове ще бъдат запазени за избраните, защото живота ще бъде посаден в свещеното място, на север, към жилището на вечния цар.

10. Тогава избраните ще се възрадват и ще потреперят от ликуване в светая светих; един сладостен дъх ще проникне в техните кости и те ще прекарат, както твоите праотци, дълъг живот на земята; и този живот не ще бъде смутен нито от бедни, нито от мъки, нито от нищета.

11. И аз славех Господаря на славата, вечния цар. Тогова, който бе приготвил който бе приготвил това дърво и бе благоволил да го обещае на светите мъже.

XXV. Оттам се упътих към центъра на земята и забелязах едно благодатно и плодородно място, където дърветата разпускаха непрестанно вечнозелени клонове. Там видях и една свещена планина и по-надолу, на източния склон, вода, която течеше на юг. Още забелязах на изток също тъй извисена планина в сред дълбоки, но тесни долини.

2. Водата течеше към планината, към западната и страна; по-надолу се издигаше друга една планина.

3. В полите на тази планина имаше тясна долина, а в средата, към краищата на тези три планини, други дълбоки и сухи долини. Всички тези долини, дълбоки и тесни, бяха върху една просторна скала, на която имаше посадено едно дърво. Аз възхитено се дивях на скалата и долините.

XXVI. Тогава извиках: Каква е тази благословена земя; какво означават тези високи дървета и тази прокълната долина, която ги отделя?

2. Уриел, единият от ангелите, който беше с мен, ми отговори: Тази долина е прокълнатата с вечно проклетие. Тук ще бъдат събрани онези, които си служат с езика си, за да богохулствуват против Бога и които отварят устата си, за да хулят неговата слава. Тук те ще бъдат събрани и това ще бъде жилището им.

3. Във върховния ден на съд с тях ще бъде даден на всички пример за справедливост; защото те ще получат прошка от Бога и ще го благославят през всичките дни на живота си като техен господар и цар.

4. И ще го славят в деня на Страшния съд заради милостта, която той ще направи да блесне върху тях. И тогава именно аз се обърнах към Бога и славех неговото име, величието му, властта му.

XXVII. Оттам тръгнах на изток към една планина, която се издигаше сред пустиня и на която видях само върха.

2. Тя беше покрита с дървета, порасли от семената, за които споменах, и от нея се спускаше един поток.

3. Оттам се спущаше един водопад, наглед съставен от множество потоци, на запад и на изток. От едната страна се издигаха дървета, а от другата се виждаха вода и роса.

XXVIII. Тогава се приближих до едно друго място на пустинята, на изток от планината, близо до която се намирах.

2. Там видях отбрани дървета, най-вече такива, които изпускат нежен аромат, подобен на тамяна и миртата. Всичките дървета бяха различни едно от друго.

3. В това място имаше също над всичките тези дървета едно възвишение на изток, недалеч оттам.

XXIX. Видях също друго едно място с долини, от където изтичаха нивга не пресъхващи води.

2. Видях едно прекрасно дърво, чийто мирис се равняваше на този на сакъзовото дърво.

3. И на бреговете на тази долина забелязах кинамоново дърво с чудесен аромат. Тогава се запътих на изток.

XXX. Видях друга една планина с дървета, които отделяха сок, подобен на нектар. Наричаха я Сарира или Калбанен. А върху и имаше друга една планина, на която растяха дървета с алое.

2. Тези дървета бяха отрупани като бадеми и бяха широки, а плодовете им надминаваха всички земни по аромат.

XXXI. Сетне се обърнах на север и започнах да разглеждам входовете от към планините. Видях седем други планини, покрити с лавандула, с ухаещи дървета – канела и папирус.

2. Оставих зад себе си върховете на тези планини и, насочвайки се на изток, минах Еритрейско море. Когато го оставих зад себе си, свърнах към ангела Зитаел и достигнах градината на истината. Там видях множество високи дървета, отрупани с цвят.

3. Техният мирис бе сладостен, а формите им разнообразни и красиви. Там видях и дървото на познанието, чиито плодове просветляват разума на онзи, който ги опита.

4. То бе подобно на тамарис, а плодовете му бяха чудно красиви и приличаха на чепки грозде; неговия аромат се носеше навсякъде наоколо. И аз извиках: Какво красиво дърво! Каква прекрасна гледка!

5. Тогава архангел Рафаел, който беше с мен, ми, каза: Това е дървото на познанието, от което са яли твоят праядо и твоята прабаба. Неговите плодове ги просветлиха; очите им бидоха отворени и след като бяха разбрали, че са голи, бяха изгонени от рая на земята.

XXXII. След това се упътих към границите на земята; там видях големи животни с различен вид, различни по форма и вид птици, надарени със странни гласове.

2. На изток от местността, където бяха животните, забелязах границите на земята и мястото, където свършваше небето. Небесната врата беше отворена и видях, че оттам излизат звездите. Броях ги, както излизаха, и установих точния им брой. Узнах също така имената им, тяхното равномерно движение и отклонения, както ми ги обясняваше ангелът Уриел, който ме придружаваше.

3. Защото той ми ги показва всичките и ме осведоми за всички.

4. Запозна ме още с техните названия, големина, и с различните им влияния върху човека.

XXXIII. После тръгнах на север към краищата на земята.

2. И там, на границата на света, аз видях чудо, голямо и великолепно.

3. Видях небесните врати отворени. Те бяха три различни. От тях излизаха северните ветрове, бащата на студа, на градушката, на леда, на росата и на дъжда.

4. В една от тези врати ветровете леко свистяха. На другите две те свиреха обаче бурно и тяхното свистене се разнасяше по земята.

XXXIV. От там се упътих на запад към границите на земята.

2. И видях три врати, както тези на север. И тези врати имаха същата големина.

XXXV. Оттам се упътих на юг към границите на земята. Там също имаше три врати откъдето излизаха росата, дъждът и вятърът.

2. След това тръгнах на изток, към края на земята, където видях три небесни врати, обърнати на изток, и чиито рамки бяха по-тесни. През тези тесни врати излизаха небесните звезди, които следваха своя неизменен път на запад и този блестящ път се виждаше през цялото време.

3. Когато ги забележах, издигнах глас за възхвала на Бога, който бе създал тези светли и сияйни небесни тела, за да разкрие на ангелското и човешкото умозрение великолепието на своите дела; за да възвеличат и едните и другите чудесата на неговото могъщество; за да прославят тежкия божествен труд на неговите ръце и да го величаят во веки веков.

XXXVI. (Липсва в ръкописа)

XXXVII. Ето едно друго видение, второто видение на мъдростта, което има Енох, син на Яред, син на Малалеел, син на Кайнан, син на Енос, син на Сит, син Адамов. В него именно е началото на оная мъдрост, която получих, за да обясня и накарам да я обикнат онези, които населяват земята. Слушайте прочие и проумейте светите неща, които ще ви разкрива в присъствието на господаря на духовете. Онези, които бяха преди нас, гледаха на слушането на словото като на едно от своите задължения.

2. И ние, които идваме след тях, не поставяме пречка за проповядването на мъдростта; никога обаче до днес никому не е било дадено това, което бе дадено на мен – мъдростта, както аз я разбирам и както Богу се харесва. Това, което получих от него, е настина част от вечния живот.

3. Тази мъдрост бе изказана в сто и тридесет мъдрословия, които се постарях да възвестя на жителите на този свят.

XXXVIII. Първо мъдрословие: Когато бъде възвестено на земята да се съберат праведните, нека грешниците да бъдат наказани и да получат пред всички заслуженото наказание за своите грехове.

2. Когато справедливостта бъде въздадена пред самите праведници, нека техните дела бъдат претеглени от господаря на духовете и те ще заслужат да получат обещаната награда; когато светлината на праведниците и избраните, които населяват земята, ще блести с безсмъртен блясък;

какво ще стане тогава с обиталището на грешниците? Къде ще бъде мястото за отдых на оногова, който ще е отхвърлил Бога? За него щеше да бъде по-добре да не беше се раждал.

3. Когато бъдат разкрити тайните мисли на праведниците, грешните люде ще бъдат подвергнати на строга присъда и нечестивците ще бъдат измъчвани в тяхно присъствие.

4. От този момент насетне господарите на земята ще престанат да бъдат силни и възвишени. Те не ще могат да гледат светите мъже в лицето; защото светлината на праведниците и на избраните ще може да бъде съзерцавана само от господаря на духовете.

5. Обаче силните на този свят съвсем няма да бъдат унищожени; те ще бъдат предадени на праведниците и светите мъже.

6. От сега насетне няма да има никаква милост за тях от Бога, тъй като с времето на живота ще бъде изтекло и времето за милост.

XXXIX. В ония дни светата и благословена раса ще слезе от небесните висини и нейното потомство ще живее съвместно със синовете човечески. Енох получи книгите на възмущението и гнева, книгите на смут и вълнение.

2. Никога те не ще получат милост, казва господарят на духовете.

3. Тогава облакът ме издигна над повърхността на земята и ме отнесе на границите на небесата.

4. Там аз имах едно ново видение. Видях обиталището и мирното пребиваване на светиите. Очите ми имаха щастието да съзерцават техните жилища и тези на ангелите; преспокойното им пребиваване заедно със светиите. Там се разнасяха запитвания, молитви и молби за децата човечески. Правдата тече пред тях като чиста вълна, а милосърдието се разлива по земята като скъпоценна роса. И така ще живеят те за вечни времена.

5. В това време очите ми съзерцаваха жилището на избраните, обиталището на истината, вярата и справедливостта.

6. Броят на светите мъже и на избраните ще бъде безкраен във всички времена.

7. Видях жилището им под крилата на господаря на духовете. Всичките светци и всички избрани пееха пред него, блестящи като огън; устата им бяха изпълнени с хвалебствия към Бога и устните им се отваряха, за да възвеличат името на господаря на духовете. Правдата беше застанала изправена пред него.

8. Там желях да остана. Там аз въздишах за това жилище. Там беше частта от моето наследство още от началото, защото такава беше за мен волята на господаря на духовете.

9. Аз славах и величаех името на господаря на духовете с благословии и славословия, защото така желях той.

10. Дълго очите ми съзерцаваха тези честити обиталища и хвалех Бога с думите: Бъди благословен завинаги, от началото, преди създаването на света, и до края на вековете!

11. Кой е този свят? Във всички поколения трябва да те благославят онези, които съвсем не спят в праха, но които съзерцават твоята слава, които те прославят, величават и те благославят с думите: Свят, свят, свят е господарят на духовете, който изпълва със своята безкрайност целия свят на разума.

12. Там очите ми съзерцаваха всички онези, които никога не заспиват и стоят изправени пред него и които го славят, казвайки: Бъди благословен! Нека завинаги да бъде благословено името господне! И лицето ми внезапно се промени, така че не можех повече да виждам.

XL. Видях след това хиляди и хиляди, милиони и милиони, безброй люде, които стояха изправени пред господаря на духовете.

2. Под четирите му крила, на четирите страни освен тях видях и други, които стояха пред него. Същевременно узнах техните имена, тъй като ангелите, които ме придружаваха, ми ги казваха, разкривайки ми всичките тайни.

3. Слушах гласовете на онези, които бяха на четирите страни и величаеха господаря на славата.

4. Първият глас славеше господаря на духовете във всичките векове.

5. Вторият глас, който чух, славеше избрания и избраните, които са измъчвани за господаря на духовете.

6. Третият глас, който чух, се застъпваше и умоляваше за онези, които са на земята и които призовават господаря на духовете.

7. Четвъртият глас, който чух, прогонваше нечестивите ангели и им запретиаваше да застанат пред господаря на духовете, за да не възбудят никакви обвинения против земните жители.

8. Помолих подир това ангела на мира, който беше с мен, да ми разкрие всичките тези загадки. Казах му: Кои са онези, които видях от четирите страни на Бога, чиито думи чух и записах? А той ми отвърна: Най-напред това е свети Михаел, архангел милостив и търпелив.

9. След него идва свети Рафаел, архангел, който властва над болките и раните на човешките. Следва архангел Гавриил, който управлява всичко онова, което е могъщо. Най-сетне идва Фануил, който владее над покаянието и надеждата на онези, които трябва да наследят вечния живот. Това са четирите ангели на всевишния. Това са четирите им гласове, които ти току-що чу.

XLI. След това аз видях тайните на небесата и на рая във всичките пътища и тайните на всичките човешки дела, всяко според неговата тежест и неговото значение. Съзерцавах жилището на избраните и обиталищата на светците. Там моите очи видяха всичките грешници, които бяха отвергнали и отрекли господаря на славата, и които бяха отвергнати от него. Тъй като наказанието за техните престъпления не е могло да бъде обявено от него.

2. Там очите ми съзерцаваха още тайните на гръмотевицата, тайните на ветровете и на какви се разделят те, когато духат на земята; загадките на ветровете, на росата и на облаците. Видях мястото на техния произход и мястото, откъдето излизат, за да се наситят със земна прах.

3. Там също видях сборищата откъдето излизат, разделяйки се, ветровете, видях съкровищата на градушката, богатствата на снега, на облаците и дори облака, който е виснел преди създаването на света над земната повърхност.

4. Там видях също съкровищата на луната, откъдето се виждат нейните фази – тяхното начало и величествен поврат; и колко една от тях е по-сияйна от другите; техният бляскав и неизбежен въртеж, другарството по между им, тяхното послушание и тяхното покорство, което ги води по стъпките на слънцето, според както повелява господарят на духовете. О, колко е могъщо неговото име във всички векове.

5. След това биде завършена пътеката на луната както в невидимата, така и във видимата и страна, преминаването на нейната пътека както през деня, така и през нощта. Както едната, така и другата страна обръщаха своя лик към господаря на духовете, като го величаеха и хвалеха безспир; още повече, че за тях времето за възхвала е като времето за почивка, а за слънцето това са честите поврати към благославянето и проклятието.

6. За избраните светлината на луната е това, което са мрачините за грешниците. Такава е волята на господаря на духовете, който раздели светлината от мрачините, както разграничи духовете на хората, укрепвайки тези на праведниците със собствената си правда.

7. И никой от ангелите не ще ги предхожда, тъй като никой от тях не е получил тази власт. Колкото до Бога, той вижда от висотата на своя трон всички създания и ги съди като върховен господар.

XLII. Мъдростта никъде не намери на земята място, където да положи глава; затова избра за свое жилище небето.

2. Мъдростта слезе на земята, за да живее с децата човечески, но съвсем не намери там жилище. Тогава тя се върна в своето небесно жилище и зае място сред